



Samling af Afgørelser

Sag T-356/15

**Republikken Østrig
mod
Europa-Kommissionen**

»Statsstøtte – støtte, som Det Forenede Kongerige påtænker at tildele Hinkley Point C Nuclear Power Station – differencekontrakt, aftale med ministeriet og lånegaranti – afgørelse, hvorved støtten erklæres forenelig med det indre marked – artikel 107, stk. 3, litra c), TEUF – mål af almen interesse – fremme af kerneenergi – behov for statslig indgriben – garantimeddelelse – fastlæggelse af støtteelementet – proportionalitet – investeringsstøtte – driftsstøtte – ret til at fremsætte bemærkninger – offentlig udbudsprocedure – begrundelsespligt«

Sammendrag – Rettens dom (Femte Afdeling) af 12. juli 2018

1. *Statsstøtte – forbud – undtagelser – støtte, der kan anses for forenelig med det indre marked – bedømmelse ud fra artikel 107, stk. 3, litra c), TEUF – kriterier – varetagelse af et formål af almen interesse – støtten skal være passende, nødvendig og ikke uforholdsmæssig – det er i denne forbindelse relevant, om der foreligger et markedssvigt*

[Art. 107, stk. 3, litra c), TEUF]

2. *Retssag – intervention – begæring om at indtræde i sagen til støtte for en af parternes påstande, men under fremførelse af en anden argumentation – formaliteten*

(Statutten for Domstolen, art. 40, stk. 4; Rettens procesreglement, art. 142, stk. 1)

3. *Institutionernes retsakter – begrundelse – forpligtelse – rækkevidde – kommissionsafgørelse vedrørende statsstøtte – hensyntagen til sammenhængen og alle relevante retsregler*

(Art. 296 TEUF)

4. *Statsstøtte – traktatens bestemmelser – anvendelsesområde – foranstaltninger, som forfølger et formål, der er omfattet af Euratomtraktaten – omfattet – hensyntagen til Euratomtraktatens formål ved anvendelsen af EUF-traktatens bestemmelser om statsstøtte*

(Art. 106a, stk. 3, EA; art. 107 TEUF)

5. *Statsstøtte – forbud – undtagelser – støtte, der kan anses for forenelig med det indre marked – bedømmelse ud fra artikel 107, stk. 3, litra c), TEUF – kriterier – varetagelse af et formål af almen interesse – begreb – fremme af kerneenergi – omfattet*

[Art. 1, stk. 2, EA, art. 2, litra c), EA og art. 192, stk. 1, EA; art. 107, stk. 3, litra c), TEUF og art. 194, stk. 2, TEUF]

6. *Statsstøtte – forbud – undtagelser – støtte, der kan anses for forenelig med det indre marked – Kommissionens skønsbeføjelser – kompleks økonomisk vurdering – domstolsprøvelse – grænser*
[Art. 107, stk. 3, litra c), TEUF]
7. *Statsstøtte – forbud – undtagelser – støtte, der kan anses for forenelig med det indre marked – bedømmelse ud fra artikel 107, stk. 3, litra c), TEUF – kriterier – varetagelse af et formål af almen interesse – støtten skal være passende, nødvendig og ikke uforholdsmæssig – Kommissionens undersøgelse – pligt til at kvantificere den subventionsækvivalent, der følger af støtteforanstaltningen – foreligger ikke*
[Art. 107, stk. 3, litra c), TEUF]
8. *Statsstøtte – forbud – undtagelser – støtte, der kan anses for forenelig med det indre marked – bedømmelse ud fra artikel 107, stk. 3, litra c), TEUF – kriterier – forordning nr. 651/2014 om visse kategorier af støttes forenelighed med det indre marked – ingen bindende virkning i forbindelse med en individuel undersøgelse*
[Art. 107, stk. 3, litra c), TEUF; forordning nr. 651/2014]
9. *Statsstøtte – påtænkte støtteforanstaltninger – anmeldelse til Kommissionen – anmeldelsespligtens rækkevidde – nødvendigt at anmelde støtteforanstaltninger på projektstadiet – følger*
(Art. 108, stk. 3, TEUF)
10. *Statsstøtte – kommissionsafgørelse – vurdering af lovligheden ud fra de oplysninger, der forelå på tidspunktet for vedtagelsen af afgørelsen*
(Art. 108, stk. 2, TEUF og art. 263 TEUF)
11. *Statsstøtte – forbud – undtagelser – støtte, der kan anses for forenelig med det indre marked – bedømmelse ud fra artikel 107, stk. 3, litra c), TEUF – kriterier – varetagelse af et formål af almen interesse – støtten skal være passende, nødvendig og ikke uforholdsmæssig – undersøgelse af, at støtten ikke er uforholdsmæssig – afvejning af fordelene ved støtteforanstaltningerne og deres negative indvirkning på det indre marked – bestanddelene i det indre marked*
[Art. 107, stk. 3, litra c), TEUF]
12. *Statsstøtte – traktatens bestemmelser – anvendelsesområde – afgifter, der udgør en støtteforanstaltnings finansieringsmetode – ingen tvungen forbindelse mellem afgiften og finansieringen af den pågældende støtte – ikke omfattet*
(Art. 107 TEUF og 108 TEUF)
13. *Statsstøtte – Kommissionens undersøgelse – afgørelse om at indlede den formelle undersøgelsesprocedure, der er fastsat i artikel 108, stk. 2, TEUF – ændring af Kommissionens holdning efter afslutningen af proceduren – forskel mellem begrundelsen i indledningsafgørelsen og begrundelsen i den endelige afgørelse – lovligt*
(Art. 108, stk. 2, TEUF; Rådets forordning nr. 659/1999, art. 6, stk. 1)

14. *Statsstøtte – forbud – undtagelser – støtte, der kan falde ind under undtagelsen i artikel 107, stk. 3, litra c), TEUF – driftsstøtte – udelukket – undtagelser*

[Art. 107, stk. 3, litra c), TEUF]

15. *Tilnærmelse af lovgivningerne – fremgangsmåderne ved indgåelse af offentlige vareindkøbskontrakter, offentlige tjenesteydelseskontrakter og offentlige bygge- og anlægskontrakter – direktiv 2004/18 – fremgangsmåderne ved indgåelse af kontrakter inden for vand- og energiforsyning, transport samt posttjenester – direktiv 2004/17 – anvendelsesområder – opførelse af et kernekraftværk – statsstøtte, som har til formål at sikre stabile salgspriser for elektricitet produceret af dette kraftværk – ingen pligt for støttemodtageren til at udføre bygge- og anlægsarbejder, levere varer eller yde tjenester – støtteforanstaltningen ikke omfattet af anvendelsesområderne for direktiv 2004/17 og 2004/18*

(Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/17 og 2004/18)

16. *Tilnærmelse af lovgivningerne – tilnærmelsesforanstaltninger – fælles regler for det indre marked for elektricitet – direktiv 2009/72 – etablering af ny energiproduktionskapacitet – pligt til at afholde en udbudsprocedure eller en tilsvarende procedure – rækkevidde – pligt til at overholde ligebehandlingsprincippet og gennemsigtighedsprincippet – rækkevidde*

(Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/72, art. 8)

17. *Statsstøtte – Kommissionens undersøgelse – administrativ procedure – Kommissionens forpligtelse til at opfordre de berørte parter til at fremsætte deres bemærkninger – rækkevidde*

(Art. 108, stk. 2, TEUF; Rådets forordning nr. 659/1999, art. 6, stk. 1)

1. For at kunne erklæres forenelig med det indre marked i medfør af artikel 107, stk. 3, litra c), TEUF skal en støtte tage sigte på at udvikle en erhvervsgren, hvilket udgør et formål af almen interesse, og være passende, nødvendig og ikke uforholdsmæssig. Denne bestemmelse indeholder derimod ikke nogen udtrykkelig betingelse om, at der skal foreligge et markedssvigt. Ved anvendelsen af denne bestemmelse er det således afgørende, om det mål af almen interesse, der forfølges af medlemsstaten, vil kunne realiseres uden dennes indgriben.

Selv om et markedssvigt i denne sammenhæng kan være en relevant faktor med henblik på at erklære statsstøtte forenelig med det indre marked, vil et manglende markedssvigt ikke nødvendigvis indebære, at betingelserne i artikel 107, stk. 3, litra c), TEUF ikke er opfyldt. Statslig indgriben kan f.eks. anses for nødvendig i denne bestemmelses forstand, når markeds kræfterne ikke i sig selv gør det muligt at realisere det mål af almen interesse, som medlemsstaten forfølger, i rette tid, selv om det pågældende marked ikke som sådan kan anses for at være svigtende.

(jf. præmis 48, 150 og 151)

2. Jf. afgørelsens tekst.

(jf. præmis 54-58)

3. Jf. afgørelsens tekst.

(jf. præmis 63-67 og 535)

4. Den omstændighed, at Euratomtraktatens bestemmelser udgør særregler i forhold til EUF-traktatens bestemmelser, er ikke til hinder for, at artikel 107 TEUF anvendes på foranstaltninger, som forfølger et mål, der er omfattet af Euratomtraktaten. Når Euratomtraktaten ikke indeholder udtømmende regler om statsstøtte, finder artikel 107 TEUF anvendelse på foranstaltninger vedrørende kerneenergiområdet, selv om de forfølger et mål, der er omfattet af Euratomtraktaten. Når denne bestemmelse anvendes på foranstaltninger vedrørende kerneenergiområdet, skal der imidlertid tages hensyn til Euratomtraktatens bestemmelser og målsætninger.

(jf. præmis 73, 74, 76 og 78)

5. Støtte til fremme af udviklingen af visse erhvervsgrene eller økonomiske regioner kan ifølge artikel 107, stk. 3, litra c), TEUF betragtes som forenelig med det indre marked, når den ikke ændrer samhandelsvilkårene på en måde, der strider mod den fælles interesse.

Begrebet fælles interesse, der er nævnt i artikel 107, stk. 3, litra c), TEUF, vedrører afvejningen af de fordele og ulemper, som er forbundet med en støtteforanstaltning, og det er til hinder for, at der gives tilladelse til foranstaltninger, som ændrer samhandelsvilkårene på en måde, der strider mod den fælles interesse. Det mål af almen interesse, der forfølges med den omhandlede foranstaltning, behøver imidlertid ikke nødvendigvis at være et mål, som deles af alle eller de fleste medlemsstater.

Der skal desuden tages hensyn til Euratomtraktatens bestemmelser og målsætninger, når artikel 107 TEUF anvendes på foranstaltninger, som forfølger et mål, der er omfattet af Euratomtraktaten. Henset til Euratomtraktatens artikel 1, stk. 2, og artikel 2, litra c), begår Kommissionen imidlertid ikke nogen fejl ved at fastslå, at en medlemsstat har ret til at kvalificere fremme af kerneenergi og mere specifik tilskyndelse til at etablere ny nuklear produktionskapacitet som et mål af almen interesse som omhandlet i artikel 107, stk. 3, litra c), TEUF. På den ene side er dette mål således forbundet med Euratom-Fællesskabets mål om at lette investeringer på det nukleare område, som er angivet i Euratomtraktatens artikel 2, litra c), og det fremgår af Euratomtraktatens artikel 192, stk. 1, at medlemsstaterne skal lette Euratom-Fællesskabet gennemførelsen af dets opgaver. På den anden side fremgår det af artikel 194, stk. 2, andet afsnit, TEUF, at de enkelte medlemsstater har ret til at vælge mellem de forskellige energikilder, som de foretrækker.

(jf. præmis 82, 87 og 95-97)

6. Jf. afgørelsens tekst.

(jf. præmis 160, 161, 170, 372 og 420)

7. For at kunne erklære en støtteforanstaltning forenelig med det indre marked i henhold til artikel 107, stk. 3, litra c), TEUF skal Kommissionen påvise, at den tjener et mål af almen interesse, som er fastsat af medlemsstaten, og at den er passende og nødvendig, henset til dette mål, og ikke ændrer samhandels- eller konkurrencevilkårene på uforholdsmæssig vis i forhold til de fordele, der er forbundet med den.

Artikel 107, stk. 3, litra c), TEUF kræver til gengæld ikke udtrykkeligt, at Kommissionen angiver det nøjagtige beløb for den subventionsækvivalent, der følger af en støtteforanstaltning. Hvis den er i stand til at konkludere, at en støtteforanstaltning er passende, nødvendig og ikke uforholdsmæssig, uden at specificere det nøjagtige beløb, kan det som følge heraf ikke forholdes den, at den ikke kvantificerede det.

(jf. præmis 248 og 249)

8. Forordning nr. 651/2014 om visse kategorier af støttes forenelighed med det indre marked i henhold til artikel 107 TEUF og 108 TEUF fastlægger blot en standardiseret gruppefritagelsesmetode, men er ikke bindende for Kommissionen i forbindelse med en individuel undersøgelse, som foretages direkte på grundlag af artikel 107, stk. 3, litra c), TEUF.

(jf. præmis 251 og 497)

9. Jf. afgørelsens tekst.

(jf. præmis 263-266)

10. Jf. afgørelsens tekst.

(jf. præmis 333, 359, 361, 410, 416 og 418)

11. Kommissionen skal ved anvendelsen af artikel 107, stk. 3, litra c), TEUF foretage en afvejning af fordelene ved de omhandlede støtteforanstaltninger og deres negative indvirkning på det indre marked.

Når Kommissionen klarlægger de negative virkninger på det indre marked, er den ikke forpligtet til at tage hensyn til, hvor vanskeligt støtteforanstaltningerne kan gøre det at beskytte miljøet. Selv om miljøbeskyttelse skal integreres i udformningen og gennemførelsen af Unionens politikker, navnlig dem, der skal tjene til at oprette det indre marked, udgør den således ikke som sådan en af bestanddelene i dette indre marked. Dette gælder ligeledes for forsigtighedsprincippet, princippet om, at forureneren betaler, og bæredygtighedsprincippet samt for terrorbeskyttelse.

(jf. præmis 516 og 519)

12. Jf. afgørelsens tekst.

(jf. præmis 523)

13. Kommissionens betragtninger i afgørelsen om indledning af den formelle undersøgelsesprocedure, der er fastsat i artikel 108, stk. 2, TEUF og i artikel 6, stk. 1, i forordning nr. 659/1999 om fastlæggelse af regler for anvendelsen af artikel 108 TEUF, er foreløbige vurderinger. Følgelig kan begrundelsen for den afgørelse, der vedtages ved afslutningen af en formel undersøgelsesprocedure, ikke anses for at være utilstrækkelig, alene fordi den ikke svarer fuldstændig til den, der blev givet i afgørelsen om indledning af den formelle undersøgelsesprocedure. I den afgørelse, der vedtages ved afslutningen af en formel undersøgelsesprocedure, behøver Kommissionen således ikke at fremlægge en analyse, som omhandler alle betragtninger i afgørelsen om indledning af den formelle undersøgelsesprocedure.

(jf. præmis 569 og 627)

14. Driftsstøtte, dvs. støtte, der har til formål at bevare status quo eller at frigøre en virksomhed for omkostninger, som den normalt skulle have båret inden for den løbende drift eller de sædvanlige aktiviteter, vil ikke kunne opfylde kravene i artikel 107, stk. 3, litra c), TEUF. Driftsstøtte, der alene har til formål at bevare status quo, kan således ikke fremme udviklingen i den nævnte bestemmelses forstand. Støtte, der alene har til formål at begrænse de løbende og normale driftsudgifter, som en virksomhed under alle omstændigheder skulle have afholdt i forbindelse med sine sædvanlige aktiviteter, kan ikke anses for at forfølge et mål af almen interesse i denne bestemmelses forstand.

Der er derimod intet til hinder for, at en støtteforanstaltning, som forfølger et mål af almen interesse, som er passende og nødvendig for at nå dette mål, som ikke ændrer samhandelsvilkårene på en måde, der strider mod den fælles interesse, og derfor opfylder kravene i artikel 107, stk. 3, TEUF, erklæres forenelig med det indre marked i medfør af denne bestemmelse, uanset om den kvalificeres som investeringsstøtte eller driftsstøtte.

(jf. præmis 579, 580 og 583)

15. Jf. afgørelsens tekst.

(jf. præmis 641-676)

16. Jf. afgørelsens tekst.

(jf. præmis 679-689)

17. Jf. afgørelsens tekst.

(jf. præmis 699-728)